

- **Miercuri, 3 mai 2023**, în cotidianul clujean de limbă maghiară Szabadság (Libertatea) a apărut un colaj de opinii sub titlul „Contribuție polifonică” (Hozzászólás több szólamban) prin care autorii Péter Eckstein-Kovács, Attila Gáspárik, László Nándor Magyarai și [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) analizează diferite domenii de politici publice cu implicații asupra minorităților și își exprimă opinia profesională despre abordările necesare. Contribuția a fost publicată pentru întâmpinarea și îmbunătățirea abordărilor pregătite și adoptate de Congresul Uniunii Democratice Maghiare din România (Timișoara, 28-29 aprilie 2023). [László Fosztó](#) a scris despre nevoia îmbunătățirii abordării cu privire la incluziunea socială a romilor, domeniu pentru care UDMR a abordat o [declarație politică](#) la congres.

Articolul poate fi lecturat [aici](#).

- **Miercuri, 3 mai 2023**, a avut loc o nouă ediție din seria evenimentelor „Transtelex Dialóg”, organizate de portalul de știri transtelex.ro, tema dezbătută fiind cel de-al 16-lea Congres al UDMR, care a avut loc la Timișoara în perioada 28-29 aprilie 2023. Discuția a avut loc în cafeneaua Planetarium din Cluj, cu participarea lui [Kiss Tamás](#) și [Székely István Gergő](#) (cercetători ISPMN), precum și a profesorului de științe politice Salat Levente (UBB FSPAC). Rezumatul dezbaterii (în limba maghiară) poate fi accesat la adresa [aici](#).

- **Miercuri, 3 mai 2023**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a fost invitat la Radio România studioul teritorial Târgu-Mureș, redacția în limba maghiară, emisiunea Actual (Naprakész), redactor István Farkas. Tema discuției a fost declarația politică adoptată de congresul UDMR despre integrarea romilor. [László Fosztó](#) a vorbit despre nevoia de o abordare complexă și care să aibă în vedere dezavantajele structurale, reprezentările și prejudecățile negative și modelele, rutinele de interacțiuni inegale. Schimbările trebuie să vizeze toate aceste domenii.

Ascultați emisiunea [aici](#).

- **Miercuri, 3 mai 2023**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a fost invitat la emisiunea de seară 24Plusz a televiziunii regionale Erdélyi Tévé, redactor István Farkas. Împreună cu Péter János Makkai, Secretar de Stat la Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, a vorbit despre nevoia îmbunătățirii abordării cu privire la incluziunea socială a romilor.

Mai multe despre eveniment vedeți [aici](#) și vizionați emisiunea [aici](#).

- **Miercuri, 3 mai 2023**, a fost lansat filmul documentar despre evreii din Odorheiu Secuiesc cu titlul „Ahogy az óra jár” [Cum bate ceasul]. La evenimentul organizat la Casa Municipală Odorheiu Secuiesc au participat echipa de producție și consultantul științific [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN). Filmul a fost regizat de Zoltán Fecső și realizat de Asociația „Székelyföldi Stúdió Egyesület” cu sprijinul Institutului Cultural Român și al altor organizații, instituții și

parteneri privați.

- **Joi, 4 mai 2023,** [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a participat la susținerea publică a disertației doctorale elaborate de Pál Nagy cu titlul: *Populația țigănească din Ungaria și Transilvania de la mijlocul secolului al XVII-lea până la mijlocul secolului al XIX-lea*, făcând parte din comisia de examinare a tezei. Teza a fost depusă în cadrul Școlii Doctorale Istorie, Civilizație, Cultură, Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Teza are ca și conducător științific pe doamna prof. univ. dr. Judit Pál, iar ca referenți pe conf. dr. Gábor Czoch, Universitatea Eötvös Loránd (ELTE), Budapesta, conf. dr. Csaba Dupcsik (Károli Gáspár University, Budapest), prof. univ. dr. Vilmos Tanczos (Universitatea „Babeș - Bolyai” din Cluj-Napoca) și dr. [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN). Președintele comisiei doctorale a fost prof. univ. emeritus dr. Gábor Sipos (Universitatea „Babeș - Bolyai” din Cluj-Napoca).

Rezumatul tezei poate fi lecturat [aici](#).

- **Vineri, 5 mai 2023,** [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere** cu tema evreii din Odorheiu Secuiesc pentru elevii claselor IX-XII din oraș. Prezentarea cu titlul „Zsidók Székelyudvarhely társadalmában” [Evrei în societatea orașului Odorheiu Secuiesc] a avut loc la Casa Municipală Odorheiu Secuiesc de la ora 10.00. Au participat 50 de elevi.
- **Vineri, 5 mai 2023,** a apărut pe portalul revistei *Helikon* varianta integrală a interviului realizat de [Kiss Ágnes](#) (cercetător ISPMN) cu Kerekes György, fostul șef al secției pentru naționalități care a funcționat în cadrul Editurii Dacia de la înființarea acesteia în 1969, la Cluj (interviul publicat inițial: *Helikon* nr. 7, 2023, p. 4-6). Interviul atinge tematici precum funcționarea secției maghiaro-germane, colegii din redacție, producția de carte maghiară, cenzura și recepția publicațiilor în anii șaptezeci și optzeci, respectiv dezintegrarea graduală și desființarea întregii edituri după schimbarea regimului politic și economic. Interviul în format electronic poate fi vizualizat [aici](#).
- **În perioada 5-6 mai 2023,** [Novák Csaba Zoltán](#) (președinte ISPMN), [Kiss Ágnes](#), [Gidó Attila](#), [Plainer Zsuzsa](#) (cercetători ISPMN) au participat la conferința „Erdélyi magyarság a 20. században. Kutatások, tervek, eredmények” (Maghiarii din Transilvania în secolul al XX-lea. Cercetări, proiecte, rezultate), organizată de ISPMN în colaborare cu Csíki Székely Múzeum (Muzeul Secuiesc al Ciucului) din Miercurea Ciuc și ELKH TK Kisebbségkutató Intézet (ELKH TK Institutul pentru Cercetarea Minorităților) din Budapesta.

În cadrul conferinței au avut loc următoarele prezentări: [Kiss Ágnes](#): A "magyar érdek". A kisebbségi érdekképviselő és az ellenállás határai a Ceaușescu rendszerben („Interesul maghiarilor”. Reprezentarea politică minoritară și limitele rezistenței active în sistemul Ceaușescu), [Gidó Attila](#): Zsidó- és romaellenes faji diskurzus Észak-Erdélyben, 1940-1944 (Discursul rasist antirom și antievreiesc în Transilvania de Nord, 1940-1944), Novák Zoltán

Csaba: Szigorúan ellenőrzött kultúra? Színházi "vizionáló bizottság" Kovászna megyében a nyolcvanas években (Cultura bine păzită? Comisia de vizionări ale pieselor de teatru în județul Covasna în anii 1980), [Plainer Zsuzsa](#): A színházi munka az állambiztonság dokumentumaiban - Kelemen István megfigyelési dossziéja (Teatrul în documentele Securității - Dosarul de urmărire al lui Kelemen István)

Reacții în presă despre eveniment vedeți [aici](#) și [aici](#).

- **În perioada 7-19 mai 2023**, [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) a realizat un stagiu de cercetare la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Constanța, în cadrul proiectului *O minoritate invizibilă. Romii turci musulmani din Dobrogea*, susținut de Fundația Gerda Henkel. Au fost consultate fonduri referitoare la constituirea comunităților de romi de religie islamică și vorbitori de limbă turcă din localitățile: Constanța, Medgidia, Mangalia, Hârșova, Cernavodă.

- **Vineri, 12 mai 2023**, în cadrul Alumni Days FSAS, eveniment organizat de Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, UBB Cluj-Napoca, s-a desfășurat o **masă rotundă** care i-a avut ca invitați pe unii dintre foștii absolvenți ai facultății. Scopul evenimentului a fost acela de a supune discuției ce înseamnă și ce poate oferi azi cercetarea sociologică. Invitații ce au participat la masa rotundă: Alina Bîrsan – manager cercetare, Encore Research România, Petru Dănilă – director general, Metro Media Transilvania (MMT), Adriana Dîncu – director cercetare, Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES). Sergiu Rusu – director proiect, Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES), [Iulia Elena Hossu](#) – cercetător, Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale (ISPMN), Călin Moldovan – operations manager, Kynetec România, Septimiu Suciu – director general, CCSAS – institut de cercetare membru ESOMAR. Moderatorii evenimentului au fost: lector dr. Cristian Pop și lector dr. Cristina Raț.

Detalii despre eveniment vedeți [aici](#).

- **Luni, 15 mai 2023**, ISPMN în colaborare cu Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea Babeș-Bolyai, au organizat lansarea cărții autorului Székedi Levente: *Limitele supraviețuirii. Sociologia maghiară din Transilvania după 1945*, volum apărut la Editura ISPMN. Cartea a fost prezentată de dr. Marius Lazăr, conferențiar UBB.

- **Marti, 16 mai 2023**, [Kiss Ágnes](#) (cercetător ISPMN) a luat parte la o prezentare de carte urmată de discuții concentrate în jurul mecanismelor formale și informale ale cenzurii comuniste. Evenimentul a fost organizat de Primăria comunei Remetea. [Kiss Ágnes](#), Nagy József (istoric), Kovács Eszter (antropolog) și Hadas Miklós (sociolog) au discutat despre temele abordate în cartea „Finomhangolás. Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúrendszerekben. Romániai példák (1949-1989)” (Coordonare și control în sisteme de cenzură de tip sovietic. Exemple din România (1949-1989) apărută la EME-Kriterion în 2022,

semnată de [Kiss Ágnes](#).

- **Joi 18 mai 2023**, a fost publicat buletinul informativ *Newsletter of the Gypsy Lore Society* care cuprinde o secțiune cu referințe la publicații științifice recente, ale cărui editor este [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) începând din mai 2017.

Detalii vedeți [aici](#).

- **Vineri, 19 mai 2023**, a avut loc **conferința** „Budapest, én és a holokauszt” [Budapesta, eu și Holocaustul]. Evenimentul a fost organizat de către Arhivele și Muzeul Evreiesc din Ungaria, Budapesta. [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prezentare** cu titlul „Budapesta versus Transilvania de Nord: ghetoizare și deportare, 1944”, despre etapele ghetoizării evreilor din Transilvania de Nord.

- **Vineri, 19 mai 2023**, [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) a participat în calitate de membru al juriului la lucrările ETDK - Conferința Științifică din Transilvania, cea de-a 26-a ediție, 18-21 mai. 2023, secția de Etnologie.

- **Vineri, 19 mai 2023**, a avut loc ETDK 26 – Ediția a 26-a a Conferinței Științifice Studentești din Transilvania. [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a fost invitat să deschidă secțiunea de etnografie-antropologie. El a susținut prezentarea publică intitulată *Cercetători etnografi și integrarea socială a romilor: exemple istorice* prin intermediul căreia a făcut o analiză critică asupra unor concepte etnologice și implicația lor pentru politicile publice, ilustrate prin exemple luate din lucrări semnate de Antal Hermann și Olga Nagy, autori clasici ai etnografiei maghiare din Transilvania.

Mai multe detalii vedeți [aici](#) și [aici](#).

- **Miercuri, 21 iunie 2023**, [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) în calitate de consultant, a fost membru al Comisiei de evaluare a planului de cercetare (A csíksomlyói kegyhely és pünkösdi búcsú vizuális reprezentáció [Pelerinajul din Șumuleu Ciuc și reprezentările lui vizuale]) al doctorandei Tőke Sugárka, din cadrul Școlii Doctorale de Hungarologie UBB. Tot în aceeași zi, [Peti Lehel](#) a participat la evaluarea referatului semnat de Posztuly Tünde (A halottkultusz etnikai identitást kifejező szerepe Dobolyban [Rolul cultului morții în exprimarea identității etnice în Imper/Doboly]), doctorand în cadrul Școlii Doctorale de Hungarologie UBB.

- **Duminică, 21 mai 2023**, a avut loc la Cinema Dacia, Cluj-Napoca, proiecția documentarului Valea Plângerii (ISPMN&Triba Film 2013). Proiecția a fost realizată în parteneriat cu Primăria Cluj-Napoca și s-a desfășurat ca parte a programului Zilele Clujului (18-21 mai 2023). În 2013, ISPMN și Triba Film au realizat documentarul Valea Plângerii (regia: Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan, [Iulia Hossu](#)), care recuperează fapte și istorii ale deportării romilor din România în Transnistria,

În timpul regimului antonescian.

Între anii 1942 și 1944, 25.000 de romi au fost deportați de regimul Antonescu în Transnistria. Jumătate dintre ei au murit la scurt timp de foame, de frig sau din alte cauze. După 70 de ani, cei puțini care au supraviețuit și care pe atunci erau copii își reamintesc și povestesc cu emoție evenimentele teribile de atunci. Filmul își propune să reconstituie drumul, locurile și întâmplările tragice ale Holocaustului romilor. Interviuurile cu membrii comunității ucrainene din Transnistria completează poveștile supraviețuitorilor romi și transformă un spațiu astăzi aparent banal într-un loc al memoriei și al lacrimilor.

Mai multe despre eveniment vedeți [aici](#).

- **În perioada 22-26 mai 2023**, [Toma Stefánia](#) (cercetător ISPMN) a participat la **workshopurile** din cadrul *Zilelor Clujene ale Economiei Sociale*, ediția a VIII-a, organizate de Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea Babeș-Bolyai, în colaborare cu mai multe instituții, organizații, ONG-uri și firme locale al căror scop constă în promovarea economiei sociale pentru susținerea dezvoltării comunitare și pentru incluziunea grupurilor vulnerabile. Mai multe informații despre eveniment puteți găsi [aici](#).

- **Miercuri, 24 mai 2023**, [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere** cu titlul *Kinek a mulatsága? Az erdélyi városi táncházakról a „mindenkori” kultúrpolitika tükrében* (A cui petrecere? Despre mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular din Transilvania prin prisma politicilor culturale) la conferința internațională *Táncház 50. A magyarországi táncházmozgalom fél évszázada / Half a Century of the Hungarian Táncház Movement* (O jumătate de secol a mișcării de tip revival a caselor de dansuri populare din Ungaria) organizată de către Institutul de Muzicologie al Centrului de Cercetare Umanist al Academiei de Științe a Ungariei din Budapesta.

Mișcarea de tip revival a Caselor de dans popular („Táncház”) din mediul urban poate fi considerată una dintre cele mai importante mișcări din ultimele decenii. Putem afirma că – din perspectiva contextului socio-cultural al maghiarilor din Transilvania – a avut un impact deosebit. Această prelegere științifică a prezentat modul în care a prins rădăcini în gândirea publică maghiară din Transilvania, cum s-a răspândit această idee a mișcării Táncház în ultimele decenii și cum a încercat (și încearcă și în zilele noastre) politica culturală să clasifice toate acestea într-un model controlat de sus.

Detalii vedeți [aici](#).

- **Miercuri, 24 mai 2023**, [Anghel Remus](#) (cercetător ISPMN) a moderat panelul intitulat „Mobilitätsmuster und -absichten: Diversität, Dynamik, Herausforderungen” (Modele de mobilitate și intenționalități: diversitate, dinamici, provocări) care a avut loc în cadrul conferinței „Kommunale Perspektiven auf Migration und Ankommen zwischen Rumänien, Bulgarien und dem Ruhrgebiet in Deutschland” (Perspective locale asupra migrației și acomodării între

România, Bulgaria și Regiunea Ruhr a Germaniei). Workshop-ul a avut loc la Timișoara și online și a discutat modurile în care mobilitatea produce noi provocări pentru diverse localități din România, Bulgaria și Germania.

- **Vineri, 26 mai 2023**, [Stefánia Toma](#) (cercetător ISPMN) a participat la **workshopul online** organizat de WG4 "Health and well-being of transnational families" în cadrul proiectului *COST Action CA21143 Transnational Family Dynamics in Europe (TraFaDy)*. După o prezentare susținută de liderii grupului de lucru, a urmat o discuție despre metodele de identificare a literaturii relevante în acest domeniu și tematicile în jurul cărora baza de date se va construi cu aportul participanților în proiect. Mai multe informații despre proiect puteți găsi [aici](#).
- **Marti, 30 mai 2023**, ISPMN în parteneriat cu Centrul pentru Tineret Cluj-Napoca a organizat prezentarea Colecției de carte „Minorități” –Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale. Evenimentul a oferit o prezentare generală a colecției și o discuție pe marginea volumelor editate în cadrul său până la acest moment. Invitații au fost editorii volumelor: Marius Lazăr (editor, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, UBB), [Adriana Cupcea](#) (editor, ISPMN), [Bokor Zsuzsa](#) (editor, ISPMN), [Gidó Attila](#) (editor, ISPMN), [Jakab Albert Zsolt](#) (editor, ISPMN), [Peti Lehel](#) (editor, ISPMN), [Plainer Zsuzsa](#) (editor, ISPMN), [Remus Gabriel Anghel](#) (editor, ISPMN), [Veress Ilka](#) (editor, ISPMN). În deschiderea evenimentului a luat cuvântul [Novák Csaba-Zoltán](#) (președinte ISPMN). Discuțiile ce au urmat prezentării au fost moderate de Kozák Gyula (editor, ISPMN).

Primele volume din Colecția „Minorități” coordonată de [István Horváth](#), [Bokor Zsuzsa](#), [Iulia-Elena Hossu](#), [Jakab Albert Zsolt](#) au fost editate în anul 2017. Până în prezent au apărut în cadrul colecției 11 volume. Scopul acestor lucrări cu caracter monografic urmărește facilitarea accesului publicului interesat la o paletă cât mai largă de date privind istoria și situația actuală a comunităților minoritare, contribuind astfel la crearea unui cadru benefic pentru dezvoltarea relațiilor interetnice.

Evenimentul a fost deschis publicului larg. Mai multe detalii despre Editura ISPMN și oferta sa de carte, puteți vedea [aici](#).

- **În luna mai 2023**, a apărut în revista de specialitate *Ethnographia* 2022/4, 755–757, o recenzie a cărții semnate de [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN), cu titlul „Krisztus ajándéka van bennünk”. Pünkösdimus moldvai román, roma és csángó közösségekben. [„Darul lui Hristos e în noi”. Cultul penticostal în comunitățile de români, romi și ceangăi din Moldova] Balassi Kiadó-Erdélyi Múzeum-Egyesület [Editura Balassi – Editura Societatea Muzeului Ardelean] Budapesta – Cluj-Napoca, 2020. Recenzia este semnată de dr. Habil Ágnes Hesz, lector la Universitatea din Pécs, Facultatea de Litere și de Științe Sociale, Catedra de Etnologie și Antropologie Culturală.
- **În luna mai 2023**, a apărut numărul 1/2023 al revistei științifice „Keresztény Magvető” a Bisericii Unitariene. Revista include și recenzia semnată de [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) care

prezintă cartea lui Újlaki-Nagy Réka (*Zsidó székelyek. A bözödújfalusi szombatos közösség emlékezete* [Secui evrei. Memoria comunității sabatariene din Bezidu Nou], Editura Balassi, Budapesta, 2019). Mișcarea religioasă sabatariană a apărut în Transilvania în timpul Reformei, în secolul al XVI-lea. După 1867, sabatarienii secui din Bezidu Nou (astăzi în județul Mureș) s-au convertit la religia iudaică. În 1944, au fost ghetizați și duși în ghetoul din Târgu-Mureș împreună cu populația evreiască din zonă. Cei mai mulți dintre ei au fost salvați din ghetou și au supraviețuit Holocaustului din Transilvania de Nord.

- **În luna mai 2023**, au fost publicate următoarele două articole din volumul special intitulat *Critical Perspectives on the Impacts of (post) COVID-19 Pandemic on Roma* [Perspective critice asupra impactului pandemiei COVID-19 pe populația romă] editat de Maria Manuela Mendes (ISTE-IUL CIES, Portugalia) și [Stefánia Toma](#) (cercetător ISPMN). Articolul intitulat "The Vulnerability of European Roma to the Socioeconomic Crisis Triggered by the COVID-19 Pandemic" scris de Almudena Macias León (Facultatea de Psihologie socială, Asistență Socială și Antropologie Socială, Universitatea din Malaga) și Natalia Del Pino-Brunet (Universitatea din Malaga) prezintă un rezumat multidimensional și critic al studiilor și rapoartelor publicate pe perioada pandemiei și imediat după, despre dinamica excluziunii minorității rome din Europa din acea perioadă. Al doilea articol, semnat de Valér Veres (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca) intitulat "Livelihood Strategies during the Covid-19 Epidemic in Materially Disadvantaged Roma Communities from Covasna County Romania" analizează strategiile minorității rome de a rămâne pe piața muncii pentru a-și asigura resursele necesare supraviețuirii cotidiene din perioada pandemiei. Articolele sunt publicate în regim Open Access.
- **Începând cu luna mai 2023**, [Adriana Cupcea](#) (ISPMN) va coordona proiectul de cercetare finanțat de Fundația Gerda Henkel, *An Invisible Minority. The Turkish Muslim Roma in Dobruja (Romania)/O minoritate invizibilă. Roma musulmană turcă în Dobrogea (România)*. Din echipa proiectului face parte dr. Metin Omer (Universitatea Ovidius, Constanța). Proiectul desfășurat pe o perioadă 22 de luni are ca obiectiv principal explorarea trecutului necunoscut al romilor musulmani, vorbitori de limbă turcă din Dobrogea, prin crearea unei baze de date cu microistorii a opt comunități urbane de romi musulmani din regiunea Dobrogei. Detalii vedeți [aici](#).
- **Joi, 1 iunie 2023**, a avut loc la Cărturești Carusel din București vernisajul expoziției „Arta observației”. Expoziția prezintă primele 100 de articole, împreună cu ilustrații artistice și podcasturi, de antropologie din cadrul proiectului AnthroArt. Articolele semnate de [Toma Stefánia](#), [László Fosztó](#) și [Remus Gabriel Anghel](#) (cercetători ISPMN) au fost incluse în acest demers, care a avut drept scop crearea unei platforme de dialog între cercetători, artiști vizuali și teatru prin care se comunică publicului larg moduri de cunoaștere antropologică. Anul acesta tema centrală a fost incluziunea socială. Proiectul a fost derulat de Antropedia în parteneriat cu namla (Olanda) și Ambigrama (Portugalia) finanțat de UE prin programul Creative Europe și AFCN. Lucrările pot fi vizionate pe pagina <https://theanthro.art/anthroart/>, iar expoziția poate fi vizitată până în 15 august.

- **În perioada 7-10 iunie 2023**, a avut loc în Brno (Republica Cehă) cel de-al 16-lea Congres a Societății Internaționale de Etnologie și Folclor (SIEF) intitulat *Living Uncertainty* [Incertitudine vie]. Anul acesta gazda Congresului a fost Institutul de Etnologie al Academiei de Științe a Cehiei, Departamentul de Etnologie Europeană al Universității Masaryk și Institutul Național de Folclor. [Stefánia Toma](#) (cercetător ISPMN) a organizat un panel cu două secțiuni împreună cu Judit Durst (UCL, Londra și Institutul de Studii a minorităților, Budapesta) și Gergely Pulay (Institutul de Științe Sociale, Budapesta). Panelul intitulat *Dependence and Livelihood in Times of Uncertainty* [Relații de dependență și trai în vremuri de incertitudine] a găzduit 9 lucrări centrându-se pe conceptul de relații de dependență, în special cele economice, în perioade de incertitudine. Lucrările au explorat în primul rând modul în care clientelismul este construit, perceput și negociat. De asemenea, [Stefánia Toma](#) a susținut prezentarea intitulată *Home Balloon. The prints of belonging and uncertainty in the international mobility of Romanian Roma*, în cadrul unui alt panel, organizat de Ignacio Fradejas-Garcia (Universitatea Oviedo) și Kristín Loftsdóttir (Universitatea din Islanda). Acest panel s-a organizat în cadrul Grupului de Lucru pe Migrație și Mobilitate. Participarea Stefaniei Toma la acest Congres a fost susținută parțial printr-un grant acordat de SIEF.

În cadrul congresului au mai participat cu prezentări Iulia-Elena Hossu și [Peti Lehel](#) (cercetători ISPMN). [Iulia-Elena Hossu](#) a susținut în cadrul panelului cu titlul „Autoethnography as an (uncertain) methodological experiment: suturing personal and collective experiences”, organizat de Eleonora Narvselius (Universitatea Lund) și Fran Lloyd (Kingston University London), prezentarea cu titlul „Autoethnography in Pandemic Times. Challenges and Possible Answers” [Autoetnografie în vremuri de pandemie. Provocări și răspunsuri posibile]. Lucrarea a explorat posibilitățile pe care utilizarea metodei autoetnografice poate să le deschidă cercetării de tip calitativ ce are ca tematică migrația și familiile transnaționale. [Peti Lehel](#) a susținut prelegerea cu titlul *Moldavian Csángó guest workers’ children in schools abroad and in cases of forced returning: uncertainty of education and integration* (Copiii migranți ceangăi în școlile din străinătate: incertitudinea educației și integrării). Prezentarea a analizat relația dintre migrație și școlarizarea copiilor, problemele și incertitudinile socializării și integrării în cazul familiilor de ceangăi cu copii care locuiesc în străinătate precum și problemele cu care se confruntă copiii în cazurile de întoarcere.

Mai multe informații despre întregul congres puteți găsi [aici](#).

- **Joi, 8 iunie 2023**, *Revista de literatură și arta fotografică* a publicat un interviu cu [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN), redactor Tamás Gergely. Interviul cuprinde o discuție despre utilizarea fotografiilor în mediul cotidian, pe platformele de socializare și în contextul cercetării sociale. [László Fosztó](#) prezintă prin exemple personale semnificațiile și utilitatea folosirii imaginilor fotografice, precum și limitele de interpretare a imaginilor ilustrative a textelor.

Detalii vedeți [aici](#).

■ **Luni, 12 iunie 2023**, [Stefánia Toma](#) și [László Fosztó](#) (cercetători ISPMN) au participat (online) la conferința intitulată „Protecția Victimelor Infracțiunilor” organizată de Ministerul Public în cadrul proiectului cu același titlu, care are ca parteneri Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), Ministerul Justiției prin Direcția de Prevenire a Criminalității, cinci Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) din București. Proiectul are ca scop „consolidarea statului de drept prin asigurarea unui sistem de justiție penală eficient, accesibil și calitativ pentru copiii care sunt victime ale infracțiunilor și pentru victimele infracțiunilor motivate de ură, cu un accent special pe populația romă.” Pagina proiectului poate fi vizitată pe [aici](#).

■ **Sâmbătă, 17 iunie 2023**, a avut loc la Cluj-Napoca un atelier colaborativ găzduit de Universitatea Babeș-Bolyai, în cadrul proiectului „Practicile socio-economice ale romilor din România în contextul dezindustrializării și dezvoltării inegale” (PRECWORK) având ca cercetător principal pe prof. dr. Vincze Enikő. La atelier echipa proiectului s-a întâlnit cu reprezentanți ai unor organizații și instituții (pro)rome, din Cluj-Napoca, Baia Mare și București și au dezbătut rezultatele cercetării și recomandările de politici publice propuse de cercetătorii UBB. [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a fost prezent la lucrările atelierului.

Detalii vedeți [aici](#).

■ **Duminică, 18 iunie 2023**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a fost invitat la emisiunea Info Etnic la TVR Info. Tematica emisiunii „Cu și fără minorități la guvernare” marcând schimbările la nivelul coaliției guvernamentale. Pe lângă redactorii emisiunii Teodora Drăgoi și Boris Velimirovici la dezbateri au participat Roxana Zamfirescu, jurnalist TVR, Varujan Pambuccian, liderul grupului parlamentar al minorităților naționale și [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN).

Vedeți emisiunea [aici](#) și [aici](#).

■ **În perioada 19 - 20 iunie 2023**, [Toma Stefánia](#) și [Fosztó László](#) (cercetători ISPMN) au participat la conferința de închidere a proiectului PATA2.0. Proiectul a beneficiat de un grant oferit prin Granturile Norvegiene în cadrul Programului Dezvoltare Locală și a fost derulat prin ZMC - Zona Metropolitană Cluj. Discursurile introductive pot fi vizionate [aici](#).

A doua zi a fost dedicată atelierelor de lucru. În cadrul primelor două ateliere s-a discutat despre politicile publice de locuire incluzivă identificând bune practici din România și Norvegia (moderatori Cristina Raț și Lene Nyheim) și despre procesul participativ și co-design al selecției familiilor în cadrul proiectului (moderatori și invitați: Maria Stoleru, Alexandru Fechete, Nicoleta Molnar, Maria Roth și Gabriella Tonk). Cea de-a doua serie de ateliere s-a centrat pe activitățile adiacente, de exemplu pe serviciile de post-mutare (moderatori: Elisabeth Franzen și Eli Eckholm) și alte intervenții de tip suport familial (moderatori: Ioana Bozan, Linda Zsiga, Urkan Réka și Adorjáni Julia).

- **Joi, 22 iunie 2023**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a fost invitat la emisiunea *Terasa de pe acoperiș*, gazda emisiunii fiind István Rostás Péter la Radio România, Cluj. Emisiunea a fost prilejuită de adoptarea unei legi prin care se înființează Muzeul Național de Istorie și Cultură a Romilor din România. Discuția a conturat principalele motive de creare a acestui muzeu în contextul național, european și global.

Detalii vedeți [aici](#) și [aici](#).

- **În perioada 22 iunie 2023 - 1 iulie 2023**, [Peti Lehel](#) a desfășurat cercetare de teren în mai multe comunități de romi și de ceangăi în satele din județul Bacău. Cercetarea s-a axat pe schimbările sociale cauzate de migrația forței de muncă precum și rolul religiei penticostale în explicarea provocărilor asociate noului context social.

- **Joi, 29 iunie 2023**, [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere** cu titlul „Rezistența și răspunsul comunității evreiești față de persecuțiile premergătoare și din timpul celui de-al Doilea Război Mondial (și postbelic) din România”. Evenimentul a avut loc în cadrul workshopului organizat de organizația Peace Action, Training and Research Institute of Romania (PATRIR) împreună cu Muzeul Evreiesc MUZEON din Cluj-Napoca.

- **În luna iunie 2023**, a apărut articolul intitulat “Not like everyone else”? Transnational families’ relationship in their home society – between stigma and dialogue” [„Nu ca toți ceilalți”? Relația familiilor transnaționale în societatea de origine – între dialog și stigmă], în *Ukrainian Society*, nr. 1 (84)2023. Articolul îi are ca autori pe [Iulia-Elena Hossu](#), Áron Telegdi-Csetri, Mara Birou, Mihaela Hărăguș, Daniela Angi și este rezultatul cercetării desfășurate de către autori în cadrul proiectului-acțiune CASTLE - Children Left Behind by Labour Migration: Supporting Moldovan and Ukrainian Transnational Families in the EU), ICMPD/2021/mpf-357-004, proiect implementat de UBB în cadrul [Centrului pentru Studiul Familiilor Transnaționale](#).

Studiul analizează dacă și în ce mod părinții migranți ucraineni și moldoveni, unii dintre ei nevoiți să își lase copiii în grija altor adulți, se confruntă cu un discurs public dezaprobat, dar și cu presiuni puternice atât în relația cu autoritățile publice, cât și la nivelul societății, al comunității și al familiei. Prin această analiză autorii și-au propus să răspundă la următoarea întrebare: Sunt supuși membrii familiilor transnaționale ucrainene și moldovenești unui proces de stigmatizare la nivelul societății și al mediului lor social imediat? Articolul are la bază o cercetare de tip calitativ, interviuri aprofundate cu respondenți din Ucraina și Republica Moldova. Principalul obiectiv al analizei este acela de a examina atitudinile cu care se confruntă membrii familiilor transnaționale în societate, în relațiile cu reprezentanții autorităților, precum și în mediul lor social apropiat, comunitate și familie. Sunt explorate teme de cercetare specifice: motivele migrației, încrederea în autoritățile publice, comunitatea locală, comunitatea migranților, încrederea în statul și societatea țării-gazdă, atitudinile față de cei mai importanți actori-cheie implicați în procesul de migrație, precum și măsurile de sprijin propuse de migranți

și familiile acestora. Constatările privind atitudinile, nivelul de încredere și propunerile sugerează prezența unui anumit grad de stigmatizare a părinților din familiile transnaționale. Studiul subliniază necesitatea transferului transnațional de bune practici și experiențe reale, cum ar fi cele ale migranților, cu recomandarea ca acestea să nu rămână la nivelul unei imitații goale. Prin urmare, este imperios necesar să se continue munca de teren bazată pe un dialog în care să fie implicați principalii actori, familiile însele, pentru a deconstrui și a evita în viitor construcția structurală a stigmatizării.

Articolul poate fi accesat în întregime [aici](#).

- Cei interesați de evenimentele organizate de către ISPMN pot accesa pagina noastră de internet. Pentru mai multe detalii în legătură cu aceste evenimente aceștia sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro, urmând ca cercetătorii implicați să le pună la dispoziție mai multe materiale.